

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Badania literackie II

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Filologia polska Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej Poziom studiów studia drugiego stopnia Forma studiów studia niestacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 03FPLN.21K.02498.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy w module Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe
Koordynator zajęć	Sylwia Karolak, Agnieszka Kwiatkowska	
Prowadzący zajęcia	Magdalena Bednarek	
Okres Rok 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Konwersatorium: 15, Egzamin	Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Celem zajęć jest pogłębienie świadomości metodologicznej w zakresie badań literackich oraz udoskonalenie warsztatu badawczego studentek i studentów niezbędnego do: - napisania pracy magisterskiej, - przekazywania oraz korzystania z wiedzy o literaturze w praktyce zawodowej, - doskonalenia własnych kompetencji lekturowych, - świadomego uczestnictwa w życiu literackim i kulturalnym.
C2	Przedmiot „Badania literackie II” jest kontynuacją zajęć z przedmiotu „Badania literackie I”. Ma on wzbogacić i usystematyzować wiedzę na temat kierunków i towarzyszących im koncepcji teoretycznych w badaniach literackich, okoliczności ich powstania, wzajemnych relacji i możliwości wykorzystania w ramach własnego projektu badawczego (praca magisterska, wniosek grantowy, artykuł naukowy i in.).

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	posiada pogłębioną i usystematyzowaną wiedzę o kierunkach w badaniach literackich XIX, XX i XXI wieku i towarzyszących im koncepcjach teoretycznych, zna też dotyczącą ich specjalistyczną terminologię	FPL_K2_W02, FPL_K2_W08, FPL_K2_W10	Egzamin pisemny
Umiejętności - Student/ka:			
U1	umie krytycznie wartościować znaczenie i przydatność różnych perspektyw badawczych w analizie i interpretacji utworów oraz innych zjawisk literackich	FPL_K2_U03, FPL_K2_U05	Egzamin pisemny
U2	potrafi zastosować wybrane teorie i metody we własnym projekcie badawczym, uzasadniając ich przydatność	FPL_K2_U01, FPL_K2_U02, FPL_K2_U04, FPL_K2_U06	Egzamin pisemny
U3	ma wysoko rozwiniętą świadomość znaczenia humanistyki w kształtowaniu tożsamości i postaw zbiorowych oraz indywidualnych oraz świadomość etycznych uwarunkowań badań literackich	FPL_K2_U01, FPL_K2_U02, FPL_K2_U05	Egzamin pisemny
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	jest gotów/gotowa do wykorzystania wiedzy dotyczącej badań literackich w życiu zawodowym i społecznym po ukończeniu studiów w ramach samokształcenia, uczestnictwa w różnorodnych formach życia naukowego i kulturalnego (m. in. w aplikowaniu o wnioski grantowe)	FPL_K2_K03, FPL_K2_K04	Egzamin pisemny

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Związki refleksji literaturoznawczej z innymi dziedzinami humanistyki (XIX, XX i XXI wiek) – wprowadzenie.	W1, U1, U2, U3, K1	Konwersatorium
2.	Przełom romantyczny (wczesnoromantyczne koncepcje poezji i języka poetyckiego, programy, manifesty, polemiki) i koncepcja korespondencji sztuk a myśl teoretyczna i filozoficzna o literaturze.	W1, U1, U2, U3, K1	Konwersatorium
3.	Romantyczne koncepcje teoretycznoliterackie i estetyczne – jenajczycy, Hegel, romantyczna hermeneutyka (Schleiermacher i inni), teorie powieści. Ich polska recepcja w XIX wieku oraz wpływ na późniejsze teorie.	W1, U1, U2, U3, K1	Konwersatorium
4.	Pozytywistyczne teorie literatury (i kultury): biografizm, genetyzm, socjologizm, psychologizm, ewolucjonizm, nomotetyzm.	W1, U1, U2, U3, K1	Konwersatorium

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
5.	Przełom antypozytywistyczny: symbolizm i ekspresjonizm wczesnego modernizmu, idiografizm, hermeneutyka Diltheya, filozofie życia, intuicjonizm Bergsona.	W1, U1, U2, U3, K1	Konwersatorium
6.	XX i XXI-wieczne teorie i metodologie wobec romantyzmu, pozytywizmu i modernizmu: psychoanaliza, krytyka tematyczna, warszawska szkoła idei, dekonstrukcja, feminizm, postkolonializm. Kulturowa teoria literatury oraz francuska genetyka tekstów i krytyka genetyczna (eksplorowanie wielkich spuścizn literackich dziewiętnastowiecznych pisarzy).	W1, U1, U2, U3, K1	Konwersatorium
7.	Ujęcia ergocentryczne w badaniach literackich XX wieku – charakterystyka ogólna (analiza formalna i strukturalna, close reading, krytyka tematyczna, sztuka interpretacji, ujęcia archetypowe i mitogenetyczne).	W1, U1, U2, U3, K1	Konwersatorium
8.	Fenomenologiczna koncepcja słowa, percepcji i dzieła literackiego.	W1, U1, U2, U3, K1	Konwersatorium
9.	Orientacja strukturalno-semiotyczna w badaniach nad literaturą i kulturą (ze szczególnym uwzględnieniem dorobku polskiego).	W1, U1, U2, U3, K1	Konwersatorium
10.	Koncepcje teoretyczne Michela Foucaulta i ich znaczenie dla humanistyki współczesnej.	W1, U1, U2, U3, K1	Konwersatorium
11.	Dekonstrukcja i dekonstrukcjonizm w kontekście poststrukturalizmu; ich aspekt antropologiczno-społeczny.	W1, U1, U2, U3, K1	Konwersatorium
12.	Psychoanaliza i neopsychoanaliza w badaniach literackich.	W1, U1, U2, U3, K1	Konwersatorium
13.	Epoka „zwrotów” (lingwistyczny, narratystyczny, performatywny, kulturowy, etyczny i in.) w humanistyce współczesnej i jej przejawy na gruncie badań literackich – charakterystyka ogólna i wybrane nurty.	W1, U1, U2, U3, K1	Konwersatorium
14.	Postkolonializm w badaniach literackich; polskie badania dyskursów postzależnościowych.	W1, U1, U2, U3, K1	Konwersatorium
15.	Krytyka feministyczna, studia genderowe i teoria queer w badaniach literackich.	W1, U1, U2, U3, K1	Konwersatorium
16.	Posthumanizm i postsekularyzm w literaturoznawstwie przełomu XX i XXI wieku.	W1, U1, U2, U3, K1	Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Konwersatorium	Wykład konwersatoryjny, Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Metoda ćwiczeniowa

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Konwersatorium	Aktywny udział w zajęciach (przygotowanie do zajęć, udział w dyskusji) oraz zdanie egzaminu pisemnego. Progi zaliczeniowe egzaminu: 50-60% dst, 61-70% dst +; 71-80% db; 81-90% db +; 91% i więcej bdb. Kryteria oceniania: bardzo dobry (bdb; 5,0): pogłębiona i usystematyzowana wiedza i świadomość metodologiczna w zakresie badań literackich, wysoka świadomość przedmiotu i celu własnych badań, bardzo dobra umiejętność prezentowania własnych koncepcji badawczych w mowie i w piśmie dobry plus (+db; 4,5): jak wyżej, z drobnymi niedociągnięciami dobry (db; 4,0): usystematyzowana wiedza i świadomość metodologiczna w zakresie badań literackich, wysoka świadomość przedmiotu i celu własnych badań, dobra umiejętność prezentowania własnych koncepcji badawczych w mowie i w piśmie dostateczny plus (+dst; 3,5): podstawowa wiedza i świadomość metodologiczna w zakresie badań literackich, elementarna świadomość przedmiotu i celu własnych badań, przeciętna umiejętność prezentowania własnych koncepcji badawczych w mowie i w piśmie dostateczny (dst; 3,0): podstawowa wiedza i świadomość metodologiczna w zakresie badań literackich, elementarna świadomość przedmiotu i celu własnych badań, słaba umiejętność prezentowania własnych koncepcji badawczych w mowie i w piśmie niedostateczny (ndst; 2,0): niewystarczająca wiedza i świadomość metodologiczna w zakresie badań literackich, brak świadomości przedmiotu i celu własnych badań, brak umiejętności prezentowania własnych koncepcji badawczych w mowie i w piśmie.

Literatura

Obowiązkowa

1. Lista lektur ma charakter orientacyjny. Szczegółowe spisy lektur w danym roku akademickim są udostępniane przez prowadzących zajęcia (z uwzględnieniem nakładu pracy studenta określonego w sylabusie).
2. Manifesty romantyzmu 1790-1830, przeł. Krystyna Tarnowska i inni, wybór i oprac. Alina Kowalczykowa, Warszawa 1995. (fragmenty)
3. Idee programowe romantyków polskich. Antologia, oprac. Alina Kowalczykowa, Wrocław 1991, BN I/ 261. (fragmenty)
4. Georg W.F. Hegel, Wykłady o estetyce, t. I-III, przeł. J. Grabowski, A. Landman, Warszawa 1964, s. 114. (fragmenty)
5. Zygmunt Łempicki, Świat książek i świat rzeczywisty. Przyczynek do ujęcia istoty romantyzmu, w: tegoż, Wybór pism, przedmowa B. Suchodolski, PIW, Warszawa 1966. (fragmenty)
6. Programy i dyskusje literackie okresu pozytywizmu, oprac. Janina Kulczycka-Saloni, Wrocław 1985, BN I/249. (fragmenty)
7. Programy i dyskusje literackie okresu Młodej Polski, oprac. Maria Podraza-Kwiatkowska, wyd. 3 przejrane i uzupełnione, Wrocław 2000, BN I/212 (lub: Zenon Przesmycki (Miriam), Maurycy Maeterlinck. Stanowisko jego w literaturze belgijskiej i powszechnej, w: Wybór pism krytycznych, oprac. Ewa Korzeniewska, Kraków 1967, t. 1; lub: Stanisław Przybyszewski, Synagoga szatana i inne eseje, wybór, wstęp i tłum. z jęz. niem. Gabriela Matuszek, Kraków 1997).
8. A. Burzyńska, M. P. Markowski, Teorie literatury XX wieku. Podręcznik, Kraków 2006. (fragmenty)
9. Z. Mitosek, Teorie badań literackich. Przegląd historyczny, Warszawa 1998 (lub wyd. nast.). (fragmenty)
10. S. Skwarczyńska, Kierunki w badaniach literackich, Warszawa, 1984. (fragmenty)
11. J. Culler, Teoria literatury, przeł. M. Bassaj, Warszawa 1998. (fragmenty)
12. Kulturowa teoria literatury. Główne pojęcia i problemy, pod red. M.P. Markowskiego, R. Nycza, Kraków 2006. (fragmenty)
13. Kulturowa teoria literatury. Poetyki, problematyki, interpretacje. Pod red. T. Walas, R. Nycza. Kraków 2012. (fragmenty)

Dodatkowa

1. Marek Stanisław, Wczesnoromantyczne spory o poezję, Kraków 1998.
2. Jakub Momro, Granice i marginesy nowoczesności. Wokół teorii badań nad romantyzmem, w: Romantyzm i nowoczesność, red. M. Kuźniak, Universitas, Kraków 2009.
3. Moderniści o sztuce, wybór, oprac. i wstęp Elżbieta Grabska, Warszawa 1971.
4. Hippolyte Taine, Filozofia sztuki, przeł. Antoni Sygietyński, przedm. Jadwiga Bodzińska, Gdańsk 2010 Wilhelm Dilthey, Pisma estetyczne, przeł. Krystyna Krzemieniowa, oprac. i wstęp Zbigniew Kuderowicz, Warszawa 1982.
5. Magdalena Popiel, Modernistyczne estetyki tworzenia, Kraków 2018.
6. Nowe problemy metodologiczne współczesnego literaturoznawstwa, pod red. H. Markiewicza i J. Sławińskiego, Kraków 1992.
7. Problemy metodologiczne współczesnego literaturoznawstwa, pod red. H. Markiewicza i J. Sławińskiego, Kraków 1976.
8. Teoria badań literackich za granicą, t. 1-4, oprac. S. Skwarczyńska, Kraków 1965-1986.
9. Współczesna teoria badań literackich za granicą, t. 1-3, oprac. H. Markiewicz, Kraków 1970-1996.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Konwersatorium	15
Czytanie wskazanej literatury	30
Przygotowanie do zajęć	20
Przygotowanie do egzaminu	20
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 85

Liczba punktów ECTS	ECTS 3
----------------------------	------------------

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
FPL_K2_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społecznym, zwłaszcza do podjęcia partnerskiego dialogu z przedstawicielami odmiennych światopoglądów i postaw, różnych środowisk i kręgów kulturowych;
FPL_K2_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wykorzystywania wiedzy o języku, literaturze i kulturze rodzimej do budowania tożsamości zbiorowej i rozwijania więzi społecznych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz środowiska społecznego, z wykazaniem wrażliwości etycznej związanej z własną pracą i udziałem w różnych formach życia zbiorowego;
FPL_K2_U01	Absolwent/ka potrafi formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz innowacyjnie wykonywać zadania w nieprzewidywalnych, zmiennych warunkach, także przystosowując istniejące lub opracowując nowe narzędzia i metody;
FPL_K2_U02	Absolwent/ka potrafi formułować i rozwiązywać niezłożone problemy badawcze w zakresie literaturoznawstwa i językoznawstwa, posługując się ujęciami teoretycznymi, pojęciami, procedurami i sprawnościami właściwymi dla polonistyki;
FPL_K2_U03	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać właściwie dobrane źródła i informacje, także z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, dokonywać ich oceny, krytycznej analizy, syntezy i twórczej interpretacji;
FPL_K2_U04	Absolwent/ka potrafi rozpoznawać różne rodzaje tekstów, ze szczególnym uwzględnieniem komunikatów językowych, w tym literackich, przeprowadzać ich analizę i interpretację z wykorzystaniem odpowiednich narzędzi, zwłaszcza językoznawczych i literaturoznawczych;
FPL_K2_U05	Absolwent/ka potrafi wprowadzać pozyskane z różnorodnych źródeł dane do własnych prac, krytycznie i twórczo przetwarzać je z poszanowaniem zasad własności intelektualnej oraz etyki zawodowej;
FPL_K2_U06	Absolwent/ka potrafi formułować i wyrażać własne poglądy, posługując się właściwym stylem funkcjonalnym polszczyzny, dobranym adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, z uwzględnieniem ekspresywnych, estetycznych i pragmatycznych właściwości języka polskiego;
FPL_K2_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób główne tendencje rozwojowe literaturoznawstwa i językoznawstwa, a także usytuowanie, miejsce i znaczenie polonistyki w obszarze badań humanistycznych;
FPL_K2_W08	Absolwent/ka zna i rozumie w szerokim zakresie wybrane idee filozoficzne i estetyczne, zarówno te istotne dla zrozumienia przebiegu procesu historycznoliterackiego i jego uwarunkowań, jak i te, które stymulują rozwój humanistyki współczesnej, stanowią zaplecze jej metod, teorii i dyskursów, zwłaszcza w odniesieniu do literaturoznawstwa i językoznawstwa;
FPL_K2_W10	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony, uporządkowany i pobudowany teoretycznie sposób wybrane zagadnienia szczegółowe z zakresu literaturoznawstwa, językoznawstwa, ich subdyscyplin lub innych pokrewnych dyscyplin humanistycznych, niezbędne do samodzielnej realizacji złożonego zadania badawczego;